

La

1956

RUGSĒJIS

NR. 7

1956 RUGSĖJIS Nr. 7

Redaguoja:

Stepas Zobarskas

Administruoja:

Nekalto Prasidėjimo Seserys

Leidžia:

Lietuvių Kultūros Institutas

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Stepas Zobarskas, 85-42 91 Street, Woodhaven 21, N. Y.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn.

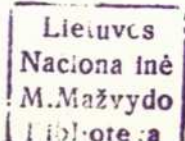
SIAME NUMERYJE:

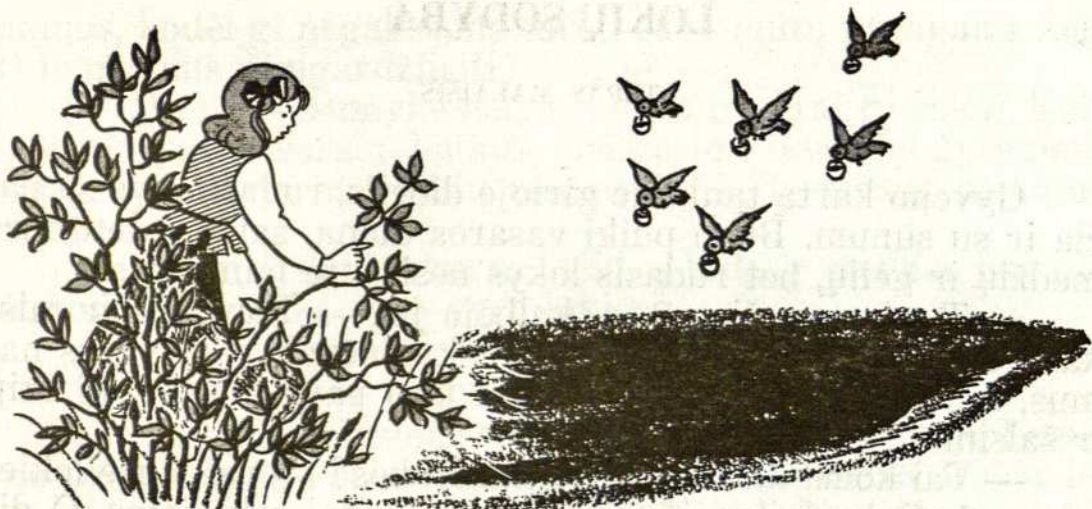
1. Jonas Rūtenis, KREGŽDUTĖ	193
2. Stepas Malaišis, LOKIŲ SODYBA	194
3. J. Narūnė, MANO LĖLĖ	196
4. J. Stasaitė, VAŽIUOJAM Į PLUNGĘ	197
5. Gražina Tulauskaitė, VANDENS LELIJOS	199
6. Estų pasaka, SVIESTO VAGYS	200
7. Pr. Mašiotas, PAUKŠTELIŲ LAIŠKAS	201
8. V. Smilgys, KELIONĖ Į MĖNULĮ	202
9. O. B. Audronė, KAMBARĖLIO SIENOS	210
10. Stepas Zobarskas, ŽALČIŲ KARALIENĖ	211
11. V. Čižiūnas, VYTAUTO GALYBĖ IR MIRTIS	213
12. Lietuvių pasaka, KODĖL SAULĖ RAUDONA	218
13. ATŽALĖLĖS	222
14. GALVOSŪKIAI	224

Iliustracijos: V. Augustino, P. Osmolskio ir kt.

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: Stepas Zobarskas, Woodhaven 21, N. Y. June, 1956, Vol. 7, No. 6. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30¢. Entered as second-class matter at the post office in Putnam, Conn.

Immaculata Press

KREGŽDUTĖ

JONAS RŪTENIS

Vyt - vyt - vyt ...
Skubėk sakyt,
Skubėk, kregždute mylima,
Gal tu buvai,
Gal tu žinai,
Tėvynė mūsų ar gyva?

Vyt - vyt - vyt ...
Skubėk sakyt,
Skubėk, paukšteli Lietuvos!
Gal nujauti,
Gal tu žinai,
Ar sodai vėl laisvi žaliuos?

Vyt - vyt - vyt ...
Skubėk sakyt,
Skubėk, kregždute mylima,
Ar greit sulauksim,
Ar greit ateis
Tėvynei laisvė amžina?

LOKIŲ SŌDYBA

STEPAS MALAIŠIS

Gyveno kartą tankioje girioje didelis, rudas lokys su pačia ir su sūnum. Buvo puiki vasaros diena, saulė švietė virš medžių ir gėlių, bet rudasis lokys nesijautė laimingas.

— Tuoį ateis žiema, — kalbėjo jis. — Pievomis ir miškais lėks šiaurus vėjas, o mūsų niekas nepakvies į šiltus namus, kur galėtume pramiegoti iki kito pavasario. Argi taip ir šalsim visą žiemą šaltoje uoloje?

— Tai kodėl mums nepastatai trobos? — paklausė lokienė. — Aplinkui pilna ąžuolų ir pušų — tai sienojams. O didžiuliai akmenys labai tinka pamatams ir laiptams.

— O man, tėveli, padarytum aikštę, kur aš galėčiau sviediniu pažaisti, — apsidžiaugė meškiukas.

Rudasis lokys pasikasė letena pažandes ir nusižiovavo.

— Gerai sakot, taip reiks ir padaryt. Imsiu ir pasistatysiu namus.

Ilgai nelaukdamas, lokys pradėjo kirsti ąžuolus ir pušis sienojams ir risti sunkius akmenis pamatams. O, kaip linksmai visi dirbo!

Lokys maurojo, nešdamas ant pečių sienojus.

Lokienė dainavo, padėdama savo vyrui.

O lokiukas šokinėjo ir rankom plojo, šaukdamas:

— Man bus aikštelė! Man bus aikštelė!

Kai namai buvo baigti, rudasis lokys iškasė gilų šulinį, ir ten bematant prisipildė šalto, gaivaus vandenėlio.

Dabar lokys turėjo namus sau ir savo šeimai. Jis taip pat turėjo šulinį su šaltu ir gaivinančiu vandenėliu — sau atsigerti ir gėlytėms palaistyti. Jūs dar nežinot, kad lokienė pasodino aplink namus gražių rožių darželį.

Ir tik jūs nepagalvokit, kad lokys užmiršo savo sūnui žaidimų aikštelę įrengti. Jis įrengė tokią puikią aikštelę, kad geriausi sportininkai pavydėtų, jeigu jie pamatytų.

— Dabar jau drąsiai galim laukti žiemos, — pasakė lokys savo žmonai.

— Tai dar ne, — atsakė lokienė. — Prieš eidami miegot, dar turime išarti laukus, pasisėti kviečių ir užveisti bityną.

— Tai tu galvoji čia įtaisyti tikrą ūkį? — sušuko lokys.

— Taip, — atsakė lokienė. — Kodėl gi mes visą laiką turėtume lakstyti po miškus, jieškodami maisto? Turim savo

namus, kodėl gi negalėtume turėti savo miltų pyragams kepti ir medaus užsigardžiuoti?

— Mmm, — sumykė lokys. — Gal ir gerai tu sakai. Taip ir padarysiu, išarsiu laukus, pasisėsime kviečių pyragams kepti. Bet kurgi aš gausiu medaus? Aš čia niekur nematau bičių.

— Padaryk avilį, atsiras bičių, o tada ir medaus bus pilni koriai, — mokė savo vyrą lokienė.

— Medučio saldučio! — ėmė šaukti šokinėdamas meškiukas. — O, kaip aš noriu medučio!

Didysis lokys pasiėmė kirvį, nukirto beržą ir iš jo liemenio padarė avilį. Paskui įtraukė jį į medį ir pririšo. Dabar lokys žiūrėjo į savo darbą ir net jo širdžiai linksmiau pasidarė. Ir sakykit, kam gi nebūtų linksma?

Jie turėjo gražius namus su aikštele pažaisti.

Šulinsys buvo pilnas tyriausio vandenėlio.

Darželyje žydėjo baltos ir raudonos rožės.

Kviečiai išaugo augštesni už žoles ir išplaukėjo. Jų varpose tuoj atsiras grūdų.

O dabar ir bičių avilys buvo medin įtrauktas.

— Ar greit bus medaus? — klausė lokiukas.

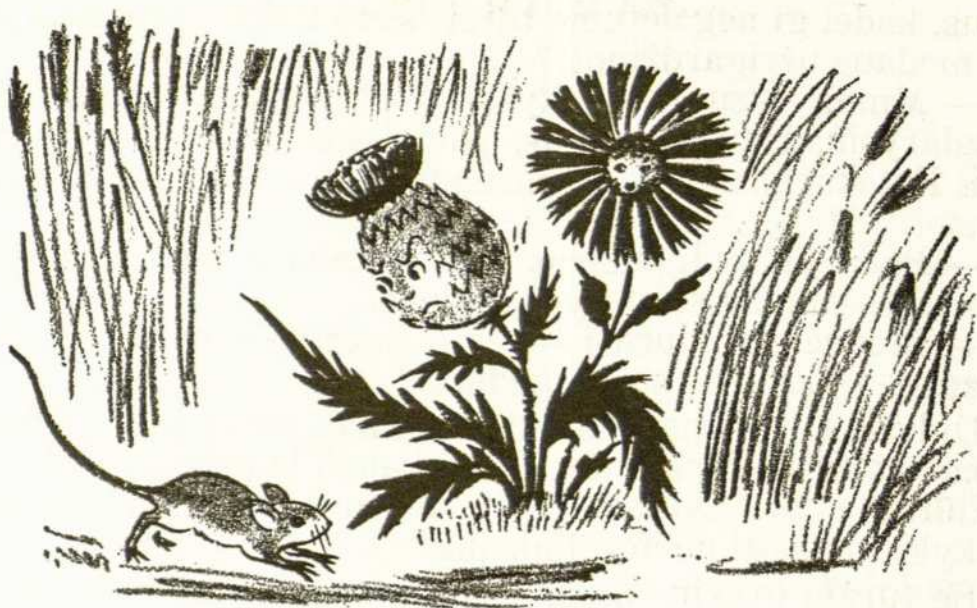
— Turėk kantrybės, — atsakė jo mama. — Vieną gražią dieną tikrai sulauksi medaus.

Ir jie pradėjo laukti. Jie laukė ir laukė ir laukė, kol kviečių varpos pasidarė gelsvai balsvos, o jų grūdai buvo kieti ir saldūs. Lokys nupjovė kviečius, iškūlė grūdus, sumalė, o lokienė iškepė gardžių pyragų.

Paskui lokys įsilipo į medį, kur buvo avilys, ir ką gi jis ten rado? Ogi avilys buvo pilnas prinėštas saldaus, žibancio kaip auksas **M E D U Č I O !**

Ten buvo tiek medaus, kad ne tik lokys su lokiene ir lokiuku prisiėdė, kiek norėjo, bet ir kitiems dar liko. Jie pasikvietė kitus lokius, lapes, zukičius ir voveraites į balių. Net mažoji peliukė, ir toji buvo atbėgus pasivaišinti. O, kokia linksma buvo toji puota! Svečiai valgė, dainavo ir šoko. O skirstydami, visi gyrė jų namą ir dėkojo už vaišes.

Išėjus paskutinei viešniai (jūs patys jau galite atspėti, kad tai buvo mažoji pelytė), lokienė pasakė:

— Dabar pašluokim trobą, kad būtų švaru, ir eikim gulti. Jau mačiau, kaip paskutiniai beržo lapai nukrito žemėn. Tuoj ateis žiema, ir visas miškas apsiklos minkštu sniegu.

— Aaa, — atsakė lokys. — Gerai tu sakai, taip mes ir padarysim.

Ir taip jie padarė. Lokys pirmas nuėjo į lovą ir užsimerkė.

Paskui jį nusekė lokiukas.

O lokienė, užvarsčius langines ir užrakinus duris, nuėjo paskutinioji gulti.

Ir kai sniegulės pradėjo kristi iš dangaus, lokys, lokienė ir lokiukas visi miegojo ir knarkė. Šilta buvo jų troboje. Ir jie miegos tol, kol į girią vėl ateis pavasaris.

MANO LĖLĖ

J. NARŪNĖ

Lėlė mano sutvarkyta,
Į lovutę paguldyta.

Jos rūbeliai sukabinti
Ir spintelėj užrakinti.

Tik stalčiukai mažučiuokai
Pilni kiškių ir kiškiukų.

VAŽIUOJAM Į PLUNGĘ

(Iš dienoraščio "Kelionė per Lietuvą")

IRMGRIDA STASAITĖ

Mūsų žemėj per vasarą žalia,
Kvepia, žydi ir bręsta javai,
O pakalnėj berželiai želia,
Lekia vėjai per kalnus laisvai.

Traukinys smarkiai lekia. Žiūriu pro langą. Gražios apylinkės — žemumos, miškai. Rugių laukai, siūbuojami vėjo, atrodo kaip banguojanti jūra.

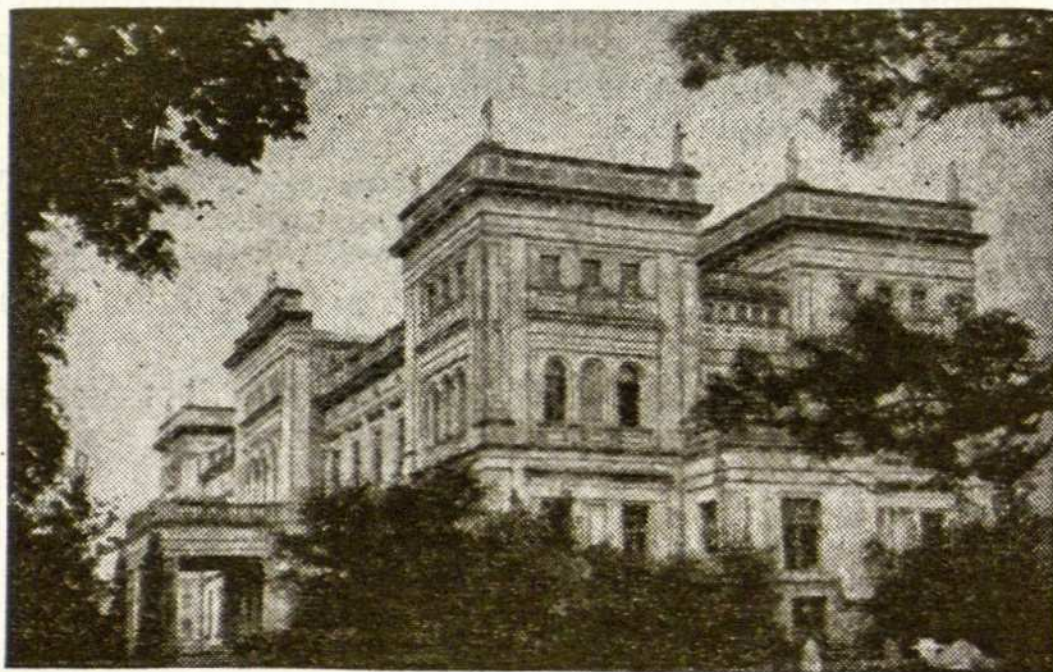
Traukinio konduktorius praneša: — Plungė. Renkam savo daiktus, nes čia norime išlipti ir apžiūrėti miestą.

Traukinys sustoja, mano draugė sušunka:

— Žiūrėkite, mūsų laukia sesės plungiškės!

Jos žinojo, kad mes čia sustosim. Kaip bitės, šoko jos mums padėti.

Miestas tolokai. Sutinkam žemaičius, kurie avi medinėmis klumpėmis. Kaip jos kaukši, tartum sutartinę kokią. Kitos išmargintos, kitos susirietusios. Vietos sesės sakė, kad tas klumpės žaselėmis vadina.

Kunigaikščio Oginskio rūmai Plungėje.

Štai, ir miestas. Turgus. Vai kiek baronų, kalnai, kalnai. Viduryje miesto, ant augštos kolonos, stovi šventas Florijonas, kuris saugoja miestą nuo gaisrų. Aplinkui auga didžiulės liepos.

Pasukam link parko. Koks gražus vingiuotas takas! Sutinkam Babrungą — upę beplaukiančią pro medžių tankumynę. Pereinam medinį tiltą ir atsiduriame medžių karalystėje. Takų takeliai vingiuoja, kur-ne-kur suolelis kviečia pailsėti. Kokie storuliai medžiai, ant kurių išpjaustinėti vardai ir išdrožtos datos!

Praeiname grybą, stogu uždengtą padangtę, šiltnamį, kur prisiglaudę šiltų kraštų augalai... Parko vidury stovi rūmai su statulomis, — tai kunigaikščio Oginskio buveinė. Sena jų giminė. Buvo generolai, ministrai. Turėjo didelius turtus ir net simfoninį orkestrą, kuris linksmino dvarą; muzikos mokyklą, kurią lankė M. K. Čiurlionis. Bet veltui jieškosi nors tarnų... Nėra. Prieš pirmą pasaulinį karą pasibaišė ši giminė. Kiti negrįžo iš svetimų žemių. Atsistačiusi Lietuva nusavino tuos plotus. Įkūrė gimnaziją, mokytojų seminariją, žemės ūkio mokyklą.

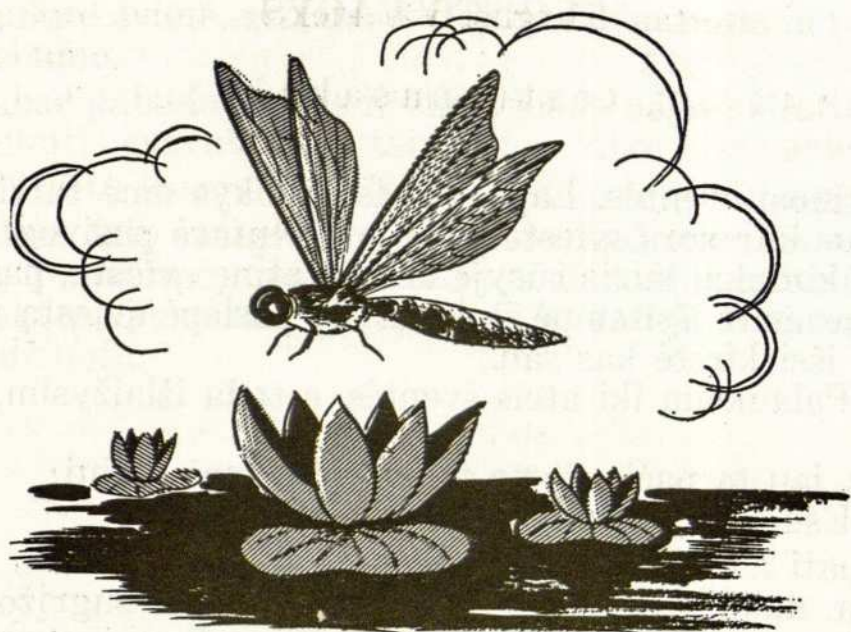
Apylinkėje yra daug piliakalnių. Pagarsėjęs piliakalnis yra Gondinga. Pakelėse daug kryžių. Gal todėl Žemaitiją ir vadina šventąja. Mūsų liaudis sako: "Kas bus, kas nebus, o žemaičiai nepražus".

Žemaičių kraštas davė Lietuvai daug žymių žmonių — patrijų, rašytojų, mokslininkų, kunigų. Štai tik keli vardai: Poška, Stanevičius, Daukantas, Valančius, Pečkauskaitė, Žemaitė, Maironis ir kt.

Apžiūrėjusios Plungę ir apylinkes, vykstame traukiniu toliau — Kretingon. Aš ilgai žiūriu į tolstančią Plungę, į jos parką. Važiuojame pro miškus, sodybas, matome mergaitę, kuri semias vandenį iš šulinio. Ir mes užtraukiam dainą: Siuntė mane motinėle į jūreles vandenėlio.

Pastaba: Dienoraštis rašytas naudojantis Lietuvos geografija ir kitais straipsniais apie Žemaitiją.

Saugok žolę, saugok gėlę,
Neužminki nė lapelio.
Juk saulutė juos prikėlė,
Kad jie puoštų mūsų kelią.

VANDENS LELIJOS

GRAŽINA TULAUSKAITĖ

Nuskinti nori maža Jūratė,
Kai tik gėlytę kur nors pamato.

Ir vieną kartą dėl to dalyko
Baisi nelaimė vos neivyko.

Saulėtą, šiltą vasaros rytą
Ją pasivaikščiot vedė mamytė.

Bet jau iš anksto Jūratei liepta
Neiti prie kūdros, nelipt ant liepto.

Mamytė parke ėmė skaityti,
Šalia jos smėliu žaidė mažytė.

Kai nusibodo smėlį žarstyti,
Drugelį ėmė gaudyt mergytė.

O kai pavargo, ėmė dairytis,
Ar nematyti kur nors gėlytės.

Ir jos širdelė staiga atgijo,
Pamačius kūdroj vandens leliją.

Ji užsimiršo žodžius mamytės
Ir jau lelijų bėgo raškytis.

Ir būt nukritus nuo siauro liepto,
Tik ją mamytė spėjo sugriebti.

Taip išsigando tąsyk mergytė,
Kad atsimins, jog turi klausyti.

SVIESTO VAGYS

(e s t ū p a s a k a)

Artinosi šventės. Lapė, vilkas ir lokys ėmė tartis, kaip čia gavus kur nors sviesto pačiulpti. Nutarė pasivogti. Nuėjo pas ūkininką, kuris rūsyje laikė statinę sviesto, pasirausė po pamatais ir išsitempė ją lauk. Jie paslėpė sviestą girioje, o patys išsiskirstė kas sau.

— Palauksim iki ateis šventės, o tada išlaižysim, — sakė jie.

Bet jau tą pačią dieną laputė pasigyrė lokiui:

— Esu šiandien pakviesta į krikštynas.

O pati nusiskubino į mišką, į tą vietą, kur buvo statinė paslėpta, nulaižė viršutinį sviesto sluogsniį ir sugrįžo namo.

Lokys ir vilkas klausė, koku vardu buvo pakrikštytas kūdikis.

— Paviršium, — atsakė lapė.

Kitą dieną lapė vėl pasigyrė bėganti į krikštynas. Ji vėl nuėjo prie sviesto statinaitės, nulaižė iki pusės ir vėl sugrįžo namo.

— O koku vardu šiandien buvo pakrikštytas kūdikis? — klausė jos bičiuliai.

— Pusiniu, — atsakė lapė.

Trečią dieną ji vėl sako:

— Ir šiandien esu pakviesta į krikštynas.

Dabar jau ji visą statinę išlaižė.

— Na, o šiandien kaip pakrikštijo kūdikį? — klausė vilkas su lokiu.

— Tuštučiu, — atsakė ji.

Kai atėjo šventės, žvėrys susirinko prie statinės, bet sviesto ten jau nebebuvo.

— Žinot ką, — pasakė lapė. — Atsigulkim visi prieš saulę ir šildykimės. Iš kieno snukio pradės varvėti sviestas, tas ir bus statinę išlaižęs.

Lokys ir vilkas sutiko su lapės pasiūlymu, ir visi trys išsitiesė prieš saulę.

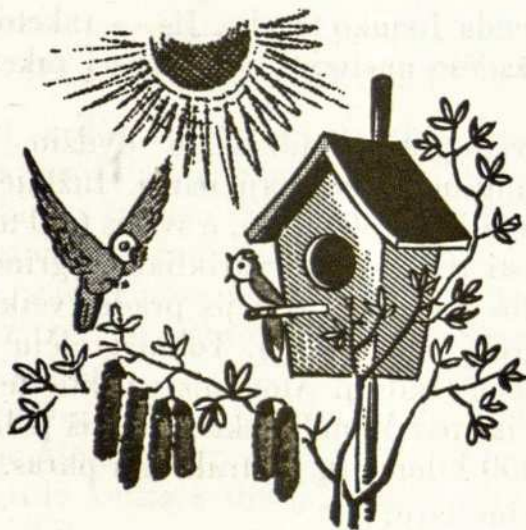
Kai lokys ir lapė užmigo, vilkas, bijodamas, kad jo neįtartų, rūpestingai nusišluostė nosį, kad būtų sausa, ir vėl nuėjo gulti.

Tada atsikėlė lapė, išgramdė sviesto likučius iš statinės ir patyliukais ištepė jais vilko nosį.

Saulutė švietė, sviestas ištirpo, o vilko nosis net blizgėjo nuo riebumo.

Dabar pabudo žvėrys ir žiūri, kieno nosis sviestuota. Lapės snukutis švarus, lokio taip pat, o vilko visas sviestuotas. — Tai tu išvogeį sviestą! — sušuko lokys ir lapė.

Vilkas taip susigėdo ir išsigando, kad pabruko po kojom uodegą ir nudūmė į mišką. Nuo tos dienos jis nebenori susitikti nei su lapė nei su lokiu, nes bijo, kad jo sviestvagių nepravardžiuotų.

PAUKŠTELIŲ LAIŠKAS

PR. MAŠIOTAS

Susitiko du paukščiukai ir kalbasi.

— Kur, paukščiuk, taip skubi?

— Į paštą.

— Ko?

— Noriu visiems žmonių vaikams laiškus išsiuntinėti.

— Ką jiems rašysi?

— Žiema artinasi, visus kelius ir laukus sniegas pri-dengs: mums, paukščiams, sunku bus maisto rasti, turėsim badą kęsti. Taigi, noriu parašyti visiems vaikams, kad trupinėlius rinktų ir mums, paukščiukams, barstytų. Vaikams tai nebus sunku, o mes, maži paukšteliai, ir trupinėliais pasiso-tiname.

KELIONĖ Į MĖNULĮ

V. SMILGYS

Fantastinis apsakymas

TARPPLANETINIS LAIVAS PASIRUOŠES

Ankstyvą gegužės rytą miesto aerodrome buvo didelis judėjimas. Iš visų pusių rinkosi žmonės.

Atėjo čia ir Jonukas su savo draugu Algiu. Jiedu jaudinosi dvigubai: į Mėnulį skrenda Jonuko tėvelis. Jis — raketos kapitonas. Prieš išskrendant tėvelis žadėjo nusivesti berniukus į raketą ir parodyti jos vidų.

Aerodrome stovėjo graži, milžiniško dydžio raketa, dvigubai augštesnė už trijų augštų gyvenamąjį namą. Inžinierius aiškino susirinkusiems, kad raketos ilgis 30 metrų, o svoris 600 tonų. Raketos sparnuose yra du paprasti reaktyviniai varikliai. Pagrindinis atominis variklis įrengtas raketos uodegoje. Kai jis pradės veikti, raketa išvystys 40.000 kilometrų greitį per valandą. Tokiu greičiu per valandą galima apskristi visą Žemės rutulį. Atominis variklis teveiks apie 15 minučių, po to raketa iki pat Mėnulio skris vien iš įsibėgėjimo. Visa kelionė — apie 480.000 kilometrų — truks dvi paras.

Staiga inžinierius tarė:

— Dėmesio, kelią! Eina raketos įgula.

Visi sužiūro į takelį, kuriuoėjo Jonuko tėvelis — augšto ūgio, griežto, bet malonaus veido žmogus. Paskui jįėjo jauni, stiprūs lakūnai. Vieną jų berniukai pažino. Tai buvo vyresnysis inžinierius Juška. Su jais draugeėjo radistė — šviesiaplaukė, apvalaus, besišypsančio veido mergina.

Paskutiniai žingsniavo keturi vyresnio amžiaus mokslininkai. Visų veiduose matėsi kuo geriausia nuotaika, drąsa ir pasiryžimas.

Jonuko tėvelis rankos mostu pakvietė berniukus eiti drauge. Siaurais metaliniais laipteliais visi įlipo į raketą. Į akis krito labai storos raketos sienos. Jos pagamintos iš lengvų, bet atsparių medžiagų: titano, magnijaus, berilio bei įvairių plastmasių. Šios medžiagos 3—4 kartus lengvesnės, bet kietesnės už plieną. Jos išlaiko virš 4000° karštį. Tokios sienos nebijo nei krintančių meteoritų skeveldrų, nei kosminių spindulių, nei šalčio. Langų stiklai pagaminti iš storo nedūžtančio stiklo. Visi baldai ir daiktai raketoje pritvirtinti, kad nepajudėtų iš savo vietų. Lubos, sienos ir grindys išklotos stora minkšta medžiaga. Kažkodėl visur daugybė rankenų. Labiausiai berniukams patiko

minkštos, patogios kėdės, kurios, paspaudus mygtuką, pavirsdavo patogiais guoliais.

Berniukai paprašė parodyti ir mašinų valdymo skyrių. Ši kabina buvo pilna sudėtingų aparatų-automatų. Automatai be lakūno pagalbos valdys raketą.

— Jei vienas aparatų komplektas sugestų, — pasakojo Jonuko tėvelis, — automatiškai pradėtų veikti kitas.

— O šalia keleivių kabinos, — paaiškino berniukams gydytojas, — yra maisto atsargų sandėlis. Ten yra ir “gyvasis kampelis”, kurio gyventojus stebėsime tarpplanetinėje kelionėje...

Garsus sirenos užimas įspėjo, kad iki išskridimo beliko 10 minučių.

AK, TOS JŪRŲ KIAULYTĖS!

Berniukai jau ruošėsi išlipti, kai staiga iš sandėlio pasigirdo šuns lojimas ir kažkoks neaiškus cypimas.

— Pasižiūrėkime, kas ten cypia! — sušuko Jonukas.

Abu vaikai greitai atidarė duris į sandėlį.

Netoli lango, gardeliuose buvo uždarytas vilkinis šuo, penkios baltosios pelytės ir trys jūrų kiaulytės. Jos nerimavo ir cypė, lyg nujausdamos tolimą kelionę.

— Kokios gražios tos jūrų kiaulytės! Pirmą kartą jas matau, — susižavėjęs kalbėjo Algis.

Staiga jie išgirdo keistą švilpesį... Puolė prie durų, bet jos buvo stipriai užtrenktos. Užesys vis stiprėjo. Raketa pajudėjo.

— Atidarykite, mes nespėjome išeiti! — išsigandęs, nesavu balsu suriko Jonukas. Algis iš visų jėgų daužė kumštimis duris. Bet galingas variklių gaudesys nustelbė viską...

Pažvelgę pro raketos langus, berniukai nustėro — jie jau buvo gana augštai. Namai atrodė lyg degtukų dėžutės, o žmonės — mažyčiai mažyčiai, it skurzdėlės. Pro langus švystelėjo balti rūkai, uždenę visą Žemės vaizdą.

“Tai debesys” — suprato berniukai. Po kelių minučių pasirodė saulė. Jos spinduliai apšvietė išsigandusių berniukų veidus.

— Belskime stipriau. Raketa dar neaugštai... — verkšleno Algis.

Jonukas nesutiko. Tėvelis jam buvo pasakojęs, kad labai tiksliai reikėjo apskaičiuoti patogiausią išskridimo laiką, Mėnulio ir Žemės judėjimo kelius. Raketa pradžioje turi skristi ne ta kryptimi, kur dabar yra Mėnulis, o ten, kur jis bus po dviejų parų. Jei raketa grįžtų atgal, reiktų laukti visą mėnesį, kol vėl būtų galima skristi.

— Iš tikrųjų, — tarė Algis. — Negalime trukdyti kelionės.

Tuo metu berniukus apkurtino galingas trenksmas. Pasigirdo dar

stipresnis spiegiantis užimas. Tai mašinistas įjungė pagrindinį atominį variklį. Raketa jau išskrido iš Žemės atmosferos ribų.

Naujas raketos truktelėjimas abu draugus galinga jėga parmetė ant grindų. Kaip gera, kad jos apkaltos storu minkštu audeklu! Berniukai mėgino atsikelti, bet nematoma jėga, susidariusi dėl didelio raketos greičio, dar stipriau slėgė juos prie grindų.

— Man lyg dramblys ant nugaros užgriuvo, — mėgino juokauti Jonukas, nors dramblių buvo matęs tik paveikslėlyje.

Neišsilaikė ant kojų net jūrų kiaulytės. O šuo gulėjo parvirtęs ant šono ir sunkiai alsavo.

Berniukai nebegalėjo net pajudėti. Svaigo galvos. Jonukas prisiminė mamą, su kuria net neatsisveikino. Kažin, ar begriš jie gyvi į Žemę?

Ak, tos jūrų kiaulytės!

BESVORIAI ŽMONĖS

Raketa pasiekė didžiausią greitį. Atominių variklį išjungė.

Dabar prasidėjo dar keistesni dalykai. Atsipeikėjęs Jonukas žengė žingsnį pirmyn ir nuskrido įstrižai viso sandėlio, lyg pūslė. Jis norėjo pažvelgti pro langą, bet taip skėlė kakta į stiklą, kad akyse pasirodė kibirkštys.

Štai kodėl visi daiktai raketoje pritvirtinti, kodėl visur išklota minkšta medžiaga, kam reikalingos rankenos!

— Eikime pažiūrėti į gyvąjį kampelį, — pasiūlė Algis. Užsimiršęs, jis paleido rankeną ir tuoj nulėkė iki pat lubų. Jonukas negalėjo susilaikyti nesijuokęs: Algis, atsimušė į lubas, pakibo ore, skeryčiojo rankomis ir kojomis, norėdamas priartėti prie sienos.

— Pažiūrėk į šunį! — sušuko Jonukas. — Jis stovi ne ant kojų, o ant galvos. O pelytės ir kiaulytės skraido po gardelį lyg paukščiai!

— Tu irgi pakrypęs. Stovi beveik ant galvos, — atsakė Algis.

— Ne, tai tu pakrypęs, — ginčijosi Jonukas.

Teisūs buvo abu. Kai nėra traukos jėgos, negalima pasakyti, kur viršus, kur apačia. Kaip atsistosi, taip atrodys teisinga.

Staiga kažkas trinktelėjo durimis.

— Slėpkimės, — sušnabždėjo Algis.

Vos spėjo berniukai užlįsti už didelės dėžės, kai duryse pasirodė gydytojas. Jis atnešė gyvulėliams maisto. Už jo Jonukas pamatė savo tėvelį. Jo veide spindėjo didelis susirūpinimas. Rankose tėvelis laikė kažkokį popieriaus lapą.

— Radistė tik ką priėmė iš Žemės telegramą. Ten pasigedo Jonuko ir Algio... Reikia tuoj viską apžiūrėti.

Bet čia tėvelis pastebėjo iš už dėžės kyšančią berniuko koją...

ir viską suprato. Mirktelėjęs gydytojui, jis garsiai pasakė:

— Čia, atrodo, berniukų nėra. Galima pradėti bandymus su kiaulytėmis. Išneškite peles ir šunį į kitą kabiną, o jūrų kiaulytės tegul lieka. Iš kabinos išleiskite orą ir stebėkite, ar ilgai jos gyvens.

Atidarius nors vieną angą kabinoje, oras su trenksmu išlėktų į beorę tarpplanetinę erdvę! Jonukas, vos išgirdęs tėvelio žodžius, suriko nesavu balsu:

— Tėveli! Palauk, neišleisk oro! Čia aš ir Algis...

Gydytojas šyptelėjo. Bet tėveliui buvo ne labai malonu: Jonukas niekada jo neapgaudinėdavo... Tik kai berniukai papasakojo, kaip jie pateko į sandėlį, Jonuko tėvelis nesibarė. Paskui skubiai nuėjo prie radijo siųstuvo ir pasiuntė telegramą:

“Jonukas su Algiu raketoje. Jie sveiki ir gyvi. Visi skrendame į Mėnulį”.

Berniukus atvedė į gausiai saulės apšviestą keleivių kabiną. Pirmiausia jie pribėgo prie langų. Per juos buvo galima stebėti Žemę. Iš čia aiškiai matėsi, kad ji apvali.

Štai kalnai, apaugę žaliais miškais. Plonytėmis gyslelėmis vingiavo upės. Visas šis plotas — miškų zona atrodė melsvai žalsva. Labiau į pietus, stepių zona turėjo gelsvą atspalvį. Dar labiau į pietus — rausvos dykumų sritys. Visas šiaurės ašigalis baltavo amžiniais sniegynais ir ledynais.

— Kokiame mes augštyje? — susidomėjo vaikai.

— 15.000 kilometrų! — išgirdo budinčio inžinieriaus atsakymą.

Dangus dabar atrodė ne žydras kaip Žemėje, o visiškai juodas. Jame spindėjo tūkstančiai žvaigždžių. Gi Žemėje oro molekulės išsklaido melsvai žalsvos spalvos saulės spindulius ir nustelbia silpną žvaigždžių spindėjimą. Todėl ir dangaus spalva ten atrodo žydra.

NEPAPRASTI PUSRYČIAI IR AKMENINIS “LIETUS”

Jonukas norėjo prisipilti į stiklinę pieno, bet jam niekaip nesi-sekė. Pienas iš indo netekėjo. Atidaręs indą, pradėjo semti pieną, bet didesnioji jo dalis iššoko iš indo ir nuplaukė per kabiną. Po kelių minučių iš palaidos pieno masės susidarė sviedinio dydžio apvalus kamuolys.

— Tai pagal visus fizikos dėsnius! — sušuko Algis. — Juk skystis, veikiamas savo vidinių molekulių jėgų, įgauna rutulio formą.

Vaikai atsargiai prislinko prie skraidančio pieno kamuolio, suvarė jį vėl į indą ir uždarė.

Atėjęs gydytojas parodė berniukams, kaip gerti skystį. Jis priėjo prie indo, iš kurio sienelių kyšojo keletas plonų vamzdelių. Paėmė vieną jų į burną ir pradėjo siurbti pieną.

Berniukai taip pat ėmė godžiai gerti...

Staiga visų dėmesį atkreipė stiprus smūgis, nuo kurio suvirpėjo visa raketa. Po to antras, trečias...

— Tai meteoritų “lietus”, — susijaudinęs pratarė profesorius.

— Pavojus! Užsidėti tarpplanetinius drabužius! — pasigirdo kapitono komanda.

— Kam jie? — paklausė Jonukas.

— O ką tu darysi, jei meteoritas pramuš raketos sieną ir iš raketos išlėks visas oras? — piktai paklausė budintis lakūnas.

Berniukai įlindo į suaugusių atsarginius drabužius. Visi susijaudinę laukė, kas bus toliau.

— Pavojus, atrodo, praėjo, — pasakė vyresnysis inžinierius. — Nedidelę meteoritų grupę raketa gerai atlaikė.

Inžinierius berniukams paaiškino, jog raketos priešakyje yra įtaisytas radijo lokatorius, kuris nuolat siunčia radijo bangas į priekį. Radijo bangos, sutikusios erdvėje artėjantį prie raketos meteoritą, automatiškai pakeičia skridimo kryptį. Ir raketa išvengia susidūrimų su stambiais meteoritais.

Laikrodis jau rodė dešimtą valandą vakaro. Saulė tebespindėjo kaip ir anksčiau. Ir aišku kodėl — raketa dabar yra tarp Žemės ir Mėnulio. Todėl nėra nakties. Žemės sukimasis čia neturi jokios įtakos paros eigai.

— Kada gi miegosime, jei visą laiką bus diena? — nepatenkin-tas paklausė Jonukas.

— Miegoti galima bet kada ir bet kur, — nusijuokė inžinierius. — Ir minkštoje kėdėje — lovoje, ir ant grindų, ir ant lubų. Mes čia “besvoriai”, ir visur vienodai bus minkšta. Jei norite, galite miegoti ir žemyn galva. Svarbiausia, tvirtai prisirišti.

Jonukas su Algiu jautėsi jau gerokai išvargę, todėl nutarė pailsėti. Jie prisirišo prie rankenų ant sienos.

Raketa skrido tolyn ir tolyn nuo Žemės. Dabar ji atrodė visai nedidelė. O Mėnulis kas valandą didėjo. Vis labiau ryškėjo statūs kalnai, užgesusių ugnikalnių krateriai, tarpekliai, lygumos. Profesorius paaiškino, kad lygumos vadinamos “jūromis”, nors jose nėra nė lašo vandens.

— Antai, — rodė profesorius, — “Lietaus”, “Drėgmės”, “Debesų” jūros. O štai ten — “Audros” vandenynas.

Radistė perdavė žinias į Žemę: “Temperatūra ta pati — 273° šalčio... Raketos greitis sumažėjo — 5.400 kilometrų per valandą”...

— 273° šalčio, o langai neužšąla nei iš vidaus, nei iš oro, — stebėjosi Jonukas.

— Užšalti jie negali, nes beorėje erdvėje visai nėra drėgmės. O viduje šilta. Langai, kaip ir raketos sienos, mažai praleidžia šaltį, — paaikšino meteorologas Jonaitis.

— Iki Mėnulio liko 40.000 kilometrų! — pranešė laivo kapitonas. Tokiame nuotolyje pradeda veikti Mėnulio traukos jėga. Raketos greitis didėja. Už valandos kitos raketa pasieks Mėnulį.

Visų nuotaika buvo pakilusi. Jonukas su Algiu paprašė radistę nusiųsti telegramą mokyklos draugams. Berniukai diktavo:

“Artėjame į Mėnulį. Dabar jis atrodo kaip didelis, kalnuotas, Saulės spinduliais užlietas kraštas. Kelionės nuotykius papasakosime sugrįžę. Algi ir Jonukas”.

KALBA MĖNULIS!

— Paleisti dešiniojo sparno variklį! — įsakė kapitonas.

Raketa ėmė keisti kryptį, nors, kaip ir anksčiau, į Mėnulį ji artėjo milžinišku greičiu. Berniukai su siaubu žiūrėjo į stačias Mėnulio uolas ir bedugnes, juodus plyšius, kurie atrodė, grėsmingai lėkė tiesiai į raketą. Jonukas mėgino pasikelti nuo kėdės ir atsistoti ant kojų, bet negalėjo. Jį slėgė panaši, kaip ir raketos pakilimo metu, jėga, tik kiek mažesnė. Dabar ši jėga susidarė ne dėl greičio, o dėl staigaus raketos stabdymo.

Po kelių minučių slėgio jėga sumažėjo. Berniukai pastebėjo, kad raketa, lėčiau veikiant varikliams, ramiai kabojo virš plačios Mėnulio “Lietaus” jūros lygumos, maždaug vieno kilometro aukštyje.

Kapitonas pro žiūronus stebėjo lygumos paviršių, jieškojo lygios vietos nusileisti. Ir štai, — duslus stuktelėjimas. Kiek palingavusi ant spyruoklinio trikojo, truputį pakrypusi, raketa sustojo. O į Žemę skrido džiaugsminga radijo telegrama: “Kalba Mėnulis!”

Keleiviai sandariai uždarinėjo savo tarpplanetinius drabužius, ruošėsi išeiti į beorę Mėnulio erdvę.

— Kiek čia smulkaus smėlio ir akmenų! O aš įsivaizdavau plikas uolas, — stebėjosi Jonukas. Jo balsą vienu metu visi girdėjo per radijo aparatus, kuriuos kiekvienas turėjo ant pečių. Jei nebūtų radijo, niekas nesusikalbėtų, nes beorėje erdvėje garsas negali sklisti.

— Tai meteoritų darbas, — išgirdo berniukai savo radio priimtuvuose fiziko-astronomo balsą. — Per amžių bėgį, krisdami ir daužydami kietą Mėnulio paviršių, jie sukūrė šį storą, minkštos medžiagos sluogsnį, duobes.

Algis ir Jonukas šokinėjo nuo vienos uolos ant kitos. Nors jie buvo su sunkiais tarpplanetiniais drabužiais, bet iššokdavo 6—8 metrus į aukštį, o į tolį net 15—20 metrų. Mėnulis daug kartų mažesnis

už Žemę, todėl ir traukos jėga mažesnė. Berniukai čia svėrė šešis kartus mažiau, negu žemėje, o raumenų jėga liko ta pati.

— Čia labai gera slapstytis, — pastebėjo Jonukas ir nubėgo į artimiausią aukštos uolos šėšėlį ir dingo. Jonukas matė visus, o jo niekas negalėjo įžiūrėti.

— Koks čia stebuklas? — susidomėjo Algis.

Jonuko tėvelis paaiškino:

— Mėnulyje nėra oro, todėl matomi tik tie daiktai, kuriuos tiesiogiai apšviečia Saulė. Žemėje oras išsklaido šviesos spindulius į visas puses, kurie apšviečia daiktus ir šėšeliuose.

Per radiją visi išgirdo geografo-meteorologo balsą, kuris skelbė temperatūros duomenis: — dirvožemio temperatūra 120° karščio, o šalčio Mėnulyje daugiau kaip 40°.

Tarpplanetiniuose drabužiuose nė vienam nebuvo šalta. Juose buvo normali temperatūra ir slėgimas. Aparatas, kuris kvėpavimui teikė deguonį, buvo įrengtas šalia radijo siųstuvo.

Saulė čia atrodė kitaip negu Žemėje. Ji buvo žymiai ryškesnė, o aplink ją matėsi ugniniai liežuviai.

— Tai įkaitintų dujų debesys, kurie išmetami iš Saulės gelmių, — paaiškino profesorius — Žemėje jie iš dalies matomi tik Saulės užtemimo metu.

Juodame dangaus skliaute, tarp žvaigždžių, kabojo Žemė.

— Kaip ten gera, jauku, — žiūrėdamas į Žemę, kalbėjo Jonukas.

— O čia, nors tylu, — pridėjo Algis, — bet irgi labai įdomu... Štai Saulė tarytum nekyla. Mes jau daug valandų Mėnulyje, o ji vis tame pačiame augštyje.

— Tu ir vėl užmiršai, kad esi Mėnulyje, — pradėjo aiškinti Jonukas. — Argi nežinai, kad Mėnulis apie savo ašį apsisuka ne per 24 valandas, kaip Žemė, o per 28 Žemės paras? Todėl Mėnulyje viena para tęsiasi 28 Žemės paras...

Gyvajame kampelyje vyko bandymai. Vieną jūrų kiaulytę prastoje, užkimštoje stiklinėje bonkoje išnešė iš raketos. Ji pradėjo blaškytis ir parkrito kaip negyva. Tik po gero pusvalandžio pavyko ją atgaivinti. Gydytojas visiems paaiškino, jog Mėnulyje yra daug kosminių spindulių, kurie pavojingi gyvybei. Šių spindulių, kaip parodė bandymas, paprastas stiklas nesulaiko.

Naujus atradimus skelbė ir kiti mokslininkai. Mėnulyje buvo aptikta naujų mineralų, cheminių junginių, kurių nėra Žemėje. Rado ir brangakmenių, ir tauriųjų metalų žymių.

Ant nedidelės augštumos, prie teleskopo sėdėjo profesorius. Sąlygos astronominiam stebėjimui Mėnulyje palankiausios. Atmosferos čia nėra, todėl žvaigždžių matoma apie du kartus daugiau negu iš Žemės. Labai geros sąlygos daryti dangaus kūnų fotografijas. Astrono-

mas jau kūrė planus įsteigti Mėnulyje didelę observatoriją, kuri duotų tiksliausius astronominius duomenis.

— O kaip iš čia puikiai matosi debesų, ciklonų ir anticiklonų judėjimas! — atėjęs tvirtino geografą-meteorologą Jonaitis. — Čia geriausia vieta pasaulyje stebėti oro judėjimui Žemėje.

Dabar žymiai lengviau ir sėkmingiau bus tirti Visatą, Mėnulį, Žemę! Kiek daug naudos atneš ši kelionė mokslui!

VĖL Į ŽEMĘ

Saulė pradėjo po truputį leistis žemyn. Artėjant jai prie horizonto, laivas būtinai turėjo palikti Mėnulį. Ilgos nakties metu, kaip apskaičiavo meteorologas, Mėnulio temperatūra nukris iki 160° šalčio.

Šešios Žemės paros, išgyventos Mėnulyje, prabėgo labai greitai. Berniukai išmoko skaičiuoti laiką ne tik pagal laikrodį, bet ir pagal Žemės apsisukimą, kuris čia puikiausiai matomas. Kai matydavo Rytų pusrutulį, buvo diena, Vakarus — naktis.

Signalas šaukė visus rinktis į raketą ir ruoštis kelionei.

Netrukus visi jau sėdėjo raketoje. Kylant augštin, jie jautėsi puikiausiai. Mėnulio traukos jėga maža. Raketa pakrypo ir nuskrido išilgai Mėnulio.

— O dabar pasižiūrėkime į kitą Mėnulio pusę, — garsiai paskelbė kapitonas, — kurios iki šiol nematė dar nė vienas Žemės gyventojas. Juk Mėnulis į Žemę visada atsigręžęs ta pačia puse.

Kitoje Mėnulio pusėje buvo tokios pat aštrios kalnų viršūnės, tokios pat "jūros", apjuostos kalnais, krateriai, juodi plyšiai. Raketa apskrido visą Mėnulį ir pasuko į Žemę.

Lygiai po dviejų parų raketa nusileido tame pačiame aerodrome, iš kurios buvo pakilusi prieš dešimtį dienų. Raketą pasitiko dvigubai daugiau žmonių. Jie sveikino tarpplanetinės kelionės didvyrius, nugalėjusius milžinišką erdvę ir atidariusius kelius į Visatą.

✱

Algio ir Jonuko kelionė į Mėnulį dar neįvyko. Jūs tik sužinojote, kokia įspūdinga būtų ši kelionė. Kas žino, gal ji tikrai įvyks. Ir gal ne vienam iš Jūsų teks pačiam padaryti tokias raketas ir jas vairuoti...

✱

Mokytojas aiškino žemės sukimąsi apie saulę. Staiga mažoji Onutė atsistojo ir paklausė:

— Ponas mokytojau, aplink ką žemė sukasi naktį, kai saulės nėra?

✱

— Kaip jums pasisekė tigrų medžioklė Afrikoje?

— O, labai puikiai. Mes nesutikom nė vieno tigro.

KAMBARĖLIO SIENOS

O. B. AUDRONĖ

Mano kambarėlio
Sienos kuomargiausios —
Žydi margos gėlės,
Bėga pilkas štrausas.

Šoka du zuikeliai
Ir akelėm mirksi —
Per tvorelę žalia
Trys ėriukai striksi.

Vejas geltonpūkis
Oželiuką baltą —
Prigulė net zuikis —
Dairos, toks nekaltas.

Mėlyna paukštytė
Džiūgauja šakose —
Kaspinai karmyti
Juos visus apjuosia.

Mano kambarėly
Dešimtys jų kelios —
Žydi čia ir gėlės,
Ganosi avelės.

ŽALČIŲ KARALIENĖ

Pagal lietuvių liaudies pasaką
parašė

STEPAS ZOBARSKAS

KARALIAUS RŪMUOSE

Eglė vėl nuėjo pas išmintingąjį kalvį patarimo pasiklausti. Senis pavartė rankose linus, pagniauzė, paskui priėjo prie žaizdro ir sviedė juos į ugnį.

— Ką darai?! — sušuko Eglė. — Juos gi reikia suverpti, ne deginti.

— Neišsigask, — ramiai atsakė kalvis, — linai nesudegs, bet sudegs gyvatė, kuri dieną ir naktį iš nasrų leidžia naujas linų sruogas. Tik pažiūrėk!

Linų kuodelis prasiskleidė ir iš jų išlindo gal kokio sieksnio ilgumo pamatinė. Paskui ji pradėjo pūstis. Jau pasidarė storumo sulyg dešra, paskui dar storesnė. Galų gale išsipūtė kaip balionas ir taip pūkstelėjo trūkdama, kad net pelenai iš žaizdro padulkėjo.

— Visą gyvenimą šitų linų nebūtum suverpus, karaliene, — kalbėjo kalvis, išimdamas kuodelį iš ugnies ir grąžindamas Eglei.

Namie Eglė vėl sėdo už ratelio ir per vieną dieną viską suverpė, per kitą dieną stakles paruošė, o per trečią dieną broliams ir seserims rankšluosčių priaudė.

— Ar dabar jau galim keliauti? — klausė Eglė, rodydama savo vyrui audinius.

— Žinoma, galit, — atsakė žalčių karalius. — Tik reikia ir tavo tėveliams ką nors parvežti. Paimk štai šitą sietą, įmaišyk tešlą ir iškepk pyragą. Tegu ir jie pasigardžiuoja.

— Geradaris atsirado! — pagalvojo supykusi Eglė. Kaip gi aš galėsiu įmaišyti tešlą ir iškepti pyragą, jeigu toks retas sieto dugnas? Kaip gi ten vanduo laikysis?

Ir Eglė, nutaikiusi progą, kada niekas nemato, vėl nusiskubino pas kalvį.

— Dėl to mažiausiai rūpinkis, karaliene, — kalbėjo kalvis, — kad tik didesnių bėdų nebūtų. Paimk saują miltų, sumaišyk su van-

deniu ir ištepė ta košė sieto dugną. Kai sudžius, užsiklijuos sieto langeliai ir be jokio vargo galėsi įmaišyti pyragą.

Eglė padarė taip, kaip kalvis buvo pataręs, ir viskas išėjo kuo puikniausiai.

— Aš manau, kad dabar jau tikrai galim keliauti, — tarė Eglė savo vyrui. — Pats matai, kad viską išpildžiau taip, kaip man buvai liepęs.

— Taip, dabar jau galėsit keliauti, — atsakė žalčių karalius. — Matau, kad niekas negali sutrukdyti tavo noro pamatyti tėviškę. Aprenk vaikus ir laukit manęs. Aš greit sugrįšiu ir pats į žemę jus išlydėsiu.

Kai visi jau buvo pasipuošę savo gražiausiais drabužiais ir kai skanusis pyragas buvo suvyniotas tarp baltų rankšluosčių, atėjo žalčių karalius ir tarė jiems:

— Miela mano žmonele ir jūs, brangūs vaikeliai. Greit apleisite jūrų dugną ir persikelsit į žemę. Viešėkite ten septynias savaites, o aštuntą sugrįžkit atgal prie jūros ir sušukit: „Žilvine, Žilvinėli!“ Jeigu aš būsiu gyvas, tai pamatysit atplaukiant jūrų bangomis pieno putą, o jeigu . . . jeigu būčiau miręs, tai kraujo puta atbanguos.

— Kodėl gi tu galvoji apie mirtį? — paklausė Eglė. — nė nepamatysim, kaip prabėgs septynios savaitės. Grįšim atgal į tavo karalystę ir vėl gyvensim laimingai, kaip ligi šiol gyvenom.

— Neliūdėk, tėveli. Mes tik aplankysim senelius ir vėl sugrįšim! — šaukė linksmi vaikai.

— Gera! gera! — šypsojosi žalčių karalius, su visais atsisveikindamas ir visus išbučiuodamas. — Ar neužmiršit, kaip mane pašaukti?

— Neužmiršim, neužmiršim, — atsakė vaikai. — Žilvine, Žilvinėli!

— Tik žiūrėkit, neprasitarkit niekam šito vardo. Na, o ko gi tu, mano dukryte, tokia nuliūdus? Ar gaila mane palikti?

Žalčių karalius priėjo prie Drebulės, paėmė ją ant rankų ir pabučiaavo į abu skruostus.

— Labiausia tai tavęs aš pasiilgsiu, — sukuždėjo žalčių karalius.

Taip jiems bešnekant, atsirado laivelis, į kurį visi susėdo. Paskutinis išoko žalčių karalius, ištiesė bures, ir laivelis pradėjo greitai plaukti. Eglė ir vaikus vėl apėmė miegas, o kai jie pabudo, prieš jų akis jau stovėjo gimtasis pajūris. Gi žalčių karaliaus kaip nebūta: jis kažkur dingo didžiulėse Baltijos bangose.

(bus daugiau)

VACLOVAS ČIŽIŪNAS

VYTAUTO GALYBĖ IR MIRTIS

Darbai Trakų ežero saloje. 1411 metų rudenį Trakai ir visa jų apylinkė ruošėsi ypatingoms iškilmėms: didysis kunigaikštis Vytautas jau buvo paskyręs dieną, kada jis su savo žmona ketino atvykti iš Vilniaus priimti iš statytojų savo ilgai lauktosios pilies Galvės ežero saloje.

Ilgai laukė valdovas savo vaikystės svajonių išsipildymo. Beveik dešimtį metų truko pilies statybos darbai. Per tą laiką daug kas Lietuvoje pasikeitė, bet Vytauto užsimotas uždavinys Trakuose pasiliko tas pats. Tik 1410-ji metai atitraukė valdovo dėmesį nuo statybos darbų, kai reikėjo rengtis žygiui prieš kryžiuočius, kai karas ir pokariniai rūpesčiai buvo nutraukę darbus Trakuose. Bet tų darbų jau ne daug bebuvo likę: saloje visi pilies gyvenamieji pastatai, ginamosios sienos ir kampiniai bokštai jau buvo pastatyti ir savo mūrais iš tolo viliojo praeivio akį.

Šiltą rugsėjo vidurio šeštadienį darbininkai žvalgėsi į vakarop keliaujančią saulę. Kastuvų, kūjų, kirvių ir kitų įrankių smūgių garsai kas kartą retėjo, kol darbų prižiūrėtojai leido baigti darbus ir tuo nutraukė darbo truksmą. Jaunesnieji darbininkai klegėdami puolė pro pilies vartus prie ežero vandens rankų plautis. Kiti, metę drabužius pievelėje ties pilies siena, mėgino maudytis. Trukšmingi juokai, vandens pliuskėjimas toli garsėjo artėjančio vakaro tyloje. Nuo miestelio ir senosios pilies nutiestu į salą mediniu tiltu lėtai žingsniavo labiau nuvargę senesnieji mūrininkai, dailydės, staliai ir kiti darbininkai.

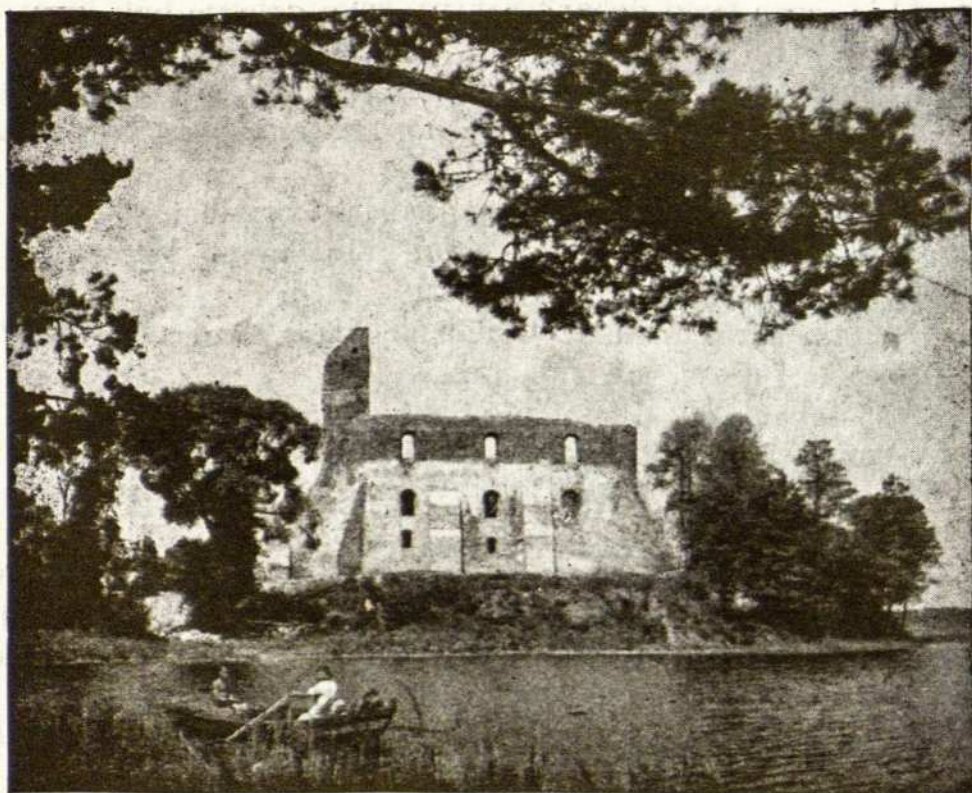
Senosios pusiasalio pilies bokšte nuo medinio tilto pusės stovėjo geroką pusamžį pragyvenęs vyras. Tai Trakų abiejų pilių viršininkas, mums jau pažįstamas bajoras Mantautas. Žvalgėsi jis į siaurą, tarp dviejų ežerų nutysusį, Trakų miestelį, į mėlynuojantį Galvės ir Toto-

riškių ežerų vandenį ir žaliomis garbanomis dengtas salas, pagaliau sustojo žvilgsniu prie naujosios pilies saloje. Saulėlydžio spinduliuose raudonavo jos sienos ir bokštai, margavo akmenys jų pamatuose. Kiek daug darbo, tikrai sunkaus darbo, įdėta į šios pilies mūrus! Ten, varkiniame Galvės ežero krante, kur baigiasi miestelio trobesiai ir kelias į Kauną nyksta miško tankmėse, įrengta plytinė ir akmenų skaldykla. Ten per keletą metų sproginėjo paraku skaldomi akmenys, trinkėjo sunkūs geležiniai kūjai, rūko dūmai iš plytų deginamųjų krosnių. Dirbo čia plačiųjų apylinkių gyventojai, dirbo ir karo žygiuose paimtieji belaisviai. Tik šaltų žiemų metu pritildavo darbo trukšmas. Būdavo vykdomi tik pasirengimai sekančioms vasaroms: ežero ledu veždavo į roges įrištus akmenis ar sukrautas plytas ir kraudavo nebaigtos pilies kieme.

Kai tik turėdavo laisvo laiko, kunigaikštis Vytautas atvykdavo į Trakus ir čia pats stebėdavo statybos darbus. Tada Mantautui tekdavo daugiau rūpesčių, negu paprastu laiku. Valdovas visą laiką norėdavo jį turėti šalia savęs, nuolat darydamas savo pastabas, reikšdamas įvairius pageidavimus. Mantautas turėdavo kantriai sekti, ką šios pilies statytojas, vokietis nuo Reino upės, rodo valdovui savo brėžiniuose, ką įsakinėja ar pataria čia pat pašauktiems meistrams, mūriniams ir dailydėms. Meistrų ir darbininkų tarpe buvo ir vokiečių belaisvių, tad aplinkui girdėjosi, šalia lietuvių — ir vokiečių kalba. Kai Vytautas patenkintas išvykdavo atgal į Vilnių, Mantautui tarsi akmuo nusirisdavo nuo krūtinės, nors jam valdovas niekad aštresnio žodžio netardavo. Mantautas pats norėjo, kad viskas vyktų geriausiai, nes jis gerbė ir mylėjo savo valdovą. Tad jei kas nenusisėkdavo, Mantautas vaizduodavosi, kad visa valdovo rūstybė teksianti jam. Laimei, tos rūstybės neteko patirti, o čia štai ir visi darbai eina galop.

Vytauto Didžiojo garbei nukalto medalio abi pusės.

Trakų pilies griuvėsiai, išlikę iki šių dienų.

— Tėti!.. Tėveli! Kur tu? — išgirdo Mantautas sūnaus balsą. Mantautas nusileido suktais laiptais iš bokšto į pilies kiemą.

— Aš čia, sūnau. Dairiausi iš bokšto į apylinkę, — pasitiko Mantautas du berniuku. — Ko judu neatėjote ten į viršų?

— Kad mudu, tėveli, visus bokštus išlaipiojame po kelis kartus į dieną, — tarė žvalus dvylikos metų šviesiaplaukis berniukas, linktelėjęs galva į savo kiek vyresnio draugo pusę. — Mudu su Algimantu labai noriva nueiti į naująją pilį. Juk ten mudu vos keletą kartų tebuvo! Vis dar neleidžiama ten nueiti... O dabar juk pilis jau beveik baigta.

— Rytoj atvyks pats mūsų valdovas jos baigtos pasižiūrėti. Po apžiūrų galėsite jau landžioti ten, kiek tik norėsite, — tarė tėvas, glostydamas abiejų berniukų garbanas.

— Tai bus gera! — vienu balsu sušuko abu vaikai.

— Bet ... kur dabar eini, tėti? — nerimo Mantautukas.

— Į salos pilį, kol dar nesutemo, — atsakė tėvas.

— Tai ir mudu kartu eisiva! Tėti, prašau... — sekė paskui sūnus su draugu.

— O ko jums tenai dabar? Sakiau, rytoj galėsite būti tenai, kiek norėsite.

— Tėti, mudu tik iki pilies vartų... ne, iki jos kiemo!...

— Dėde, tikrai, tik į jos kiemą norime įeiti, — prašėsi ir Algimantas.

— Tai jau!... Na, eikime kartu, kai taip prikabote.

Berniukai linksmi nudundėjo tiltu, pralenkdami Mantautą.

Pribėgę pilies vartus, sustojo ir laukė tėvo.

— Ar taip kartu einama? Begėdžiai, patys vieni nudūmėte tiltu! Dar įkristumėte į ežerą, tai būtų jums...

— Va, dabar! Juk tiltas neįlūš: šitiek žmonių praeina, net vežimų per dienų dienas pervaziuoja, — teisinosi Vytukas tėvui.

— O be to mudu puikiai plaukiojama, — šyptelėjo Algimantas.

— Na, gerai jau, gerai... žinau, kokie judu.

Mantautas žvilgtelėjo pro vartus į pilies kiemą. Ten, kiemo viduryje, ant akmenų susėdę, tyliai kalbėjosi keletas žmonių.

— Būkite kieme, kad aš matyčiau. Niekur į patalpas nelandžiotkite, — įsakė vaikams Mantautas ir nuėjo prie tų vyrų.

Vaikai matė, kaip jie pasitiko Mantautą, atsistodami ir nusilenkdami jam. Paskui vėl visi susėdo, apsupdami pilies viršininką. Berniukai sukluso:

— Vokiškai?

— Žinoma! Juk jie vos po kelis žodžius lietuviškai teišmoke, — paaiškino Vytas. — Matai šį rudabarzdį? Tai vyriausias statytojas. Jis jau neblogai lietuviškai kalba.

— Bet tavo tėvas gerai vokiškai moka!

— Tai naujiena! Jis jau seniai su vokiečiais pasižįsta, dar nuo tada, kai manęs, net nei mamos neturėjo...

— Aa! Klausyk, apeikime visą kiemą aplink! — pasiūlė Algimantas.

Berniukai nuėjo pasieniais. Kai kur mūro sienose buvo durys; langų buvo kur kas daugiau.

— Čia gyvens kareiviai... — šnabždėjosi berniukai. — O gal čia bus ginklų sandėliai?

— Sužinosime vėliau.

— Kad taip įlįsti į vidų pasižiūrėti?

— Taigi... Bet ten jau tamsu. Be to, tėtis uždraudė...

— Gaila... uždraudė. Eikime toliau.

Berniukai priėjo prie griovio, kurio šonais buvo dvi neaugštos mūro sienos. Tose sienose buvo vartai, įrengti tiesiai vieni prieš antrus ir sujungti pakeliamuoju tiltu. Abu draugai kyštelėjo galvas į vartus ir apsidairė. Po tiltu tamsoje juodavo gilus griovys.

— Kad taip per tiltą... į aną pusę? — sušnibždėjo Vytas.

— O ką tavo tėtis sakytų? Eikiva šalin!

Berniukai žvilgtelėjo augštin. Prieš juos, anapus griovio su vartais ir tiltu, kilo į kaskart labiau tamsėjančią dangaus mėlynę didelis keliaaugštis bokštas. Iš abiejų šonų į šį bokštą rėmėsi du dideli smailiastogiai namai, kurių plytinės sienos raudonavo vakaro sutemoje.

— Čia tai jau pats kunigaikštis gyvens, — tarė Vytas, nenutraukdamas akių nuo augštų mūrų.

— Ir kunigaikštienė su visu dvaru, — pridūrė Algimantas. — Gal jie čia visai persikraustys iš Vilniaus?

— Nežinau. Gal... Einava toliau, — pasiūlė Vytas.

Vyrai pakilo nuo akmenų krūvos.

— Vaikai, namo! — šūkterėjo Mantautas.

— Matai, šaukia ... Bėkim tenai!

Berniukai pasivijo vyrus pilies vartuose.

— Liabas vakahas, brave Knaben*), — čiupo juos abu už pečių rudabarzdis.

— Labas vakaras, pone! — atsakė Vytas. Tūptelėjęs žemyn, išsisuko iš stiprių vokiečio pirštų ir nukūrė tiltu tolyn. Tą patį padarė ir Algimantas. Eidami paskui, vyrai garsiai kvatojo.

Vidury tilto pareinančius pasitiko būrys merginų ir jaunų vyrų, dideliais žolynų ir ąžuolo lapų vainikais nešinų.

— Bajore Mantautai, vainikai jau nupinti!

— Pamerksime ežero vandenyje, kad nenuvystų iki rytdienos. Ar gražūs mūsų vainikai? — klegėjo merginos.

— Gražūs, kaip ir jūs pačios, — atsakė nusijuokęs Mantautas. — Žiūrėkite, kad rytoj jie būtų taip žali, kaip ir jūsų rūtos!

— Bus, tikrai bus! — šaukė merginos, nutoldamos tiltu salos link ir užvesdamos dainą.

— Gražios mergos!... — šaukė joms atgal kelis žodžius moką vokiečiai. — Ach, ja, wirklich schoene Maedchen!**) — kalbėjosi tarpusavyje.

Senosios pilies kieme visi ėmė skirstytis. Pilies sargyba jau ruošėsi uždaryti vartus. Vokiečiai, atsisveikinę pilies viršininką įprastu "gute Nacht" (labanaktis), nuėjo į darbininkams ir tarnams skirtąsias patalpas. Tik rudabarzdis liko su Mantautu viduryje kiemo ir tarėsi su juo pašnibždomis.

— Berniukai, namo pas mamą! Jau ir taip vėlu... — paliepė vaikams Mantautas.

— Eiva, juk dar be vakarienės esava, — patraukė Vytas už rankovės draugą. — Rytoj bus daugiau įdomybių.

*) Brave Knaben — vokiškai reiškia smarkūs berniukai.

**) Ak, tikrai, gražios merginos.

KODĖL SAULĖ RAUDONA

(lietuvių pasaka)

Seniai labai seniai gyveno karalius, kuris turėjo vežėją, vardu Jonas. Tai buvo gudrus ir ištikimas vyras, kurį karalius labai mylėjo.

Vieną dieną karalius pasišaukė Joną pas save ir tarė:

— Norėjau sužinot, kodėl saulė raudona užteka ir raudona nusileidžia. Visus mokytus vyrus išklausinėjau — nė vienas negalėjo pasakyti. Tu esi jaunas ir gudrus, eik pas saulės motiną ir paklausk, kodėl jos duktė raudona užteka ir raudona nusileidžia.

— Kad aš nežinau, kur gyvena, — mėgino atsikalbėti vežėjas.

— Tavo reikalas sužinoti, kur saulės motina gyvena, o ne mano, — atsakė karalius. — Negaišk ir daryk taip, kaip liepiu. Sugrįžtum nesužinojęs, kodėl saulės duktė raudona užteka ir raudona nusileidžia, — galvą nuimčiau.

Išėjo Jonas arkliden ir verkia.

— Tai ko dabar ašaras lieji? — paklausė arklys, ėsdamas avižas. — Kas širdį spaudžia?

— Kaip neverksiu, — atsakė Jonas, — karalius siunčia pas saulės motiną, o aš nežinau kelio. Grįšiu nieko nesužinojęs — galvą nuims.

— Nei jau taip blogai bus, kaip tu nupasakoji, nei ką. Sėsk, štai, ant manęs, ir nunešiu tave pas saulės motiną.

Vežėjas uždėjo balną, priveržė kilpas, paplojo arkliui per petį ir sėdo joti. Arklys pasileido kaip žaibas. Tris dienas ir tris naktis lėkė jie per miškus ir per kalnus, per lygumas ir per kalnelius. Ketvirtą dieną prijojo didelę ir tokią plačią upę, kad nei perplaukt, nei perbrist nebuvo galima. Vėl nusiminė Jonas. Staiga atplaukė didelė didelė žuvis, tokia didelė ir ilga, kad net jos uodegos negalėjai matyti.

— Kur tu joji, Jonai, ir ko taip nusiminęs? — paklausė žuvis.

— Joju pas saulės motiną, — atsakė vežėjas, — bet upė tokia plati, kad teks grįžti neperplaukus. O tada karalius man galvą nuims.

— Būta ko nusiminti! — nusijuokė žuvis, atsiguldama skersai upės. — Jok per mane ir pasieksi krantą.

Jonas persikėlė per upę, padėkojo už pagelbą ir nujojo toliau.

Po keturių dienų prijojo gintarinius rūmus, kuriuose saulės motina savo dukrai patalą klojo. Pamačiusi vežėją, saulės motina tarė:

— Ką pasakysi, nepažįstamas žmogau?

— Atjojau pasiklausti, kodėl tamstos duktė raudona užteka ir raudona nusileidžia?

— O kam gi tau reikia žinot?

— Mano karalius įsakė parnešti šitą žinią. Jeigu sugrįšiu namo nesužinojęs — galvą man nuims.

— Kaip čia dabar tau pagelbėti, kad aš ir pati nežinau, kodėl mano duktė raudona užteka ir raudona nusileidžia, — kalbėjo ji. Pasikasė nykščiu viršugalvį, patylėjo kiek, paskui pasakė:

— Mano dukters dabar nėra namie, bet ji greit sugrįš. Eik į kamaraitę ir palauk, kol sutems. Kai ji sugrįš, aš pasiklausi, gal ir pasakys.

Vežėjas išėjo į kamaraitę ir laukia sau vienas, o saulės kaip nėra, taip nėra. Belaukdamas užsnūdo. Staiga jį išbudino neišpasakytai puiki šviesa. Net storiausios kamaraitės sienos negalėjo sulaikyti jos spindulių. Tai saulė buvo sugrįžusi, ir Jonas girdėjo, kaip ji su motina kalbėjosi.

— Buvo čia toks jaunuolis, kuris norėjo sužinoti, kodėl tu, dukrele, raudona užteki ir raudona nusileidi, — sakė jos motina.

— Kur yra tas jaunuolis? — sušuko saulė piktu balsu. — Kam jam prisireikė tos žinios? Aš tuoj pat jį iškepsiu.

Vežėjui, išgirdus tokias kalbas, net plaukai ant galvos pasišiaušė.

— Nerado tavęs ir vėl sau išjojo, — nuramino ją motina. — Bet ko gi tu, dukrele, pyksti, kad jis norėjo sužinoti, kodėl tu raudona užteki ir raudona nusileidi? Kas čia blogo?

— Argi tu nežinai, mama, kad už marių yra tokia karalaitė, kuri savo gražumu mane pralenkia? Aš taip pavydžiu jai grožio, kad ir atsikeldama ir gulti eidama, niekaip negaliu jos užmiršti ir iš pykčio paraustu, — atsakė Saulė.

Tai išgirdęs, vežėjas išsmuko pro kamaraitės langą į kiemą, sėdo ant arklio ir kaip audra pasileido į karaliaus dvarą.

— Vyras esi, — tarė jam karalius, išklauses pasakojimo. Paskui atidarė skrynią su brangenybėmis, pasėmė pilnas rieškučias aukso ir supylė vežėjui į kepurę.

Laimingas Jonas sugrižo į arklidę, pripylė pilnas ėdžias gardžiausių avižų, kad jo greitasis žirgas pasisotintų, o pats atsisėdo ant šieno kupetos, žarsto sauja pinigų ir galvoja, ką reikės už juos pirkti.

Neilgai džiaugėsi Jonas. Po trijų dienų karalius vėl pašaukė jį pas save ir tarė:

— Gudrus vyras esi, Jonai. Jok dabar pas tą karalaite, kuri gyvena už jūrų marių ir kuri tokia graži, kad net saulė savo grožiu pralenkia, išvok ją ir atgabenk čia. Pats žinai, kad man laikas vesti, o jums reikia karalienės. Jei atgabensi ją — pusę karalystės tau dovanosiu ir savo seserį už tavęs išleisiu. Jei to nepadarysi — geriau nė į akis nesirodyk.

— Dabar tai jau tikrai prapuoliau, — galvojo vežėjas, grįždamas į arklidę.

— Ar vėl kas atsitiko, kad esi toks liūdnas? — paklausė tas pats arklys, kramtydamas avižas.

— Karalius vėl siunčia mane į tokią kelionę, kurios aš nežinau nei pradžios nei galo, — atsakė Jonas, ir viską išpasakojo arkliui.

— Nenusimink, — ramino arklys, — tik greičiau uždėk balną ir leiskimės į kelionę. Sužinojom, kodėl saulė raudona užteka ir raudona nusileidžia, surasime ir tą karalaite, kuriai gražumo pati saulė pavydi. Aš tik nežinau, kaip tu ją galėsi išvogti.

Ir vėl abudu ėmė lėkti per laukus ir per girias, kojom žemės nesiekdami.

Bejodamas pro seną ažuolą, Jonas pamatė krintantį gandro lizdą, kuriame tupėjo jauni gandriukai.

— Sustokim! — sušuko Jonas žirgui, — nutverkim lizdą, kad gandriukai neužsimuštų.

Jis nutvėrė lizdą pačiu laiku. Jeigu nors sekundę būtų pavėlavęs, vargšai paukšteliai būtų užsimušę.

Netrukus atskrido gandrų pora — tų paukštelių tėvas ir motina.

— Ačiū tau, gerasis Jonai, kad mūsų vaikelius išgelbėjai, — tarė jie. — Sakyk, kuo galėtume mes tau atsiteisti?

— Kuo čia jūs man atsiteisit, — atsakė Jonas. — Man nieko nereikia. Tik jeigu žinot ką apie karalaite, kuriai pati saulė gražumo pavydi, papasakokit.

— Žinom, kaipgi nežinosim, — atsakė gandro pati. — Vidury marių yra sala, tos salos viduryje rasit daugybę miegančių merginų. Pati gražiausia iš visų ir bus toji karalaite. Ant dešinės rankos piršto ji turi žiedą. Prieik patyliukais ir

numauk jį. Kai pabus ir pamatys, kad tu turi jos žiedą, ji pati drauge su tavim keliaus į karaliaus dvarą.

Jonas padėkojo gandrams už patarimus ir vėl toliau joja. Netrukus pasiekė marias. Žirgas pasikėlė ligi debesų, nelyginant koks paukštis, ir Jonas nė nepamatė, kaip atsirado vidury salos.

Buvo lygiai taip, kaip gandrienė pasakojo. Jonas tuoj pažino miegančią karalaite, kuri buvo tokia graži, kad jis ilgai nuo jos negalėjo akių atitraukti. Ji miegojo, prigludusi dešinę ranką prie skruosto, o ant piršto žėrėjo auksinis žiedas.

Atsargiai, vos alsuodamas, prisiartino Jonas prie karalaitės, švelniai paėmė jos ranką ir vikriai, kaip prityręs vagnis, numovė nuo jos piršto žiedą.

Vos jis spėjo užsimauti karalaitės žiedą ant savo piršto, kai staiga pabudo visos merginos ir ėmė šaukti:

— Karalaite, karalaite, žiūrėk, kas į mūsų salą atjojo!

Karalaite tingiai pramerkė akis ir nusišypsojo. Norėdama pasitaisyti plaukus, ji staiga pastebėjo, kad ant jos piršto nebėra žiedo.

— Kas paėmė mano žiedą? — sušuko karalaite, pašokdama ant kojų. — Prisipažinkit tuojau pat, kas paėmė žiedą!

Merginos išsigandusios žiūrėjo viena į kitą, bet nė viena nepratarė žodžio. Tada priėjo arčiau Jonas, ištiesė ranką ir pasakė:

— Aš paėmiau tavo žiedą, gražioji karalaite, kad neatsisakytum keliauti su manim į mano karaliaus dvarą. Mano karaliui reikia pačios, o man ir kitiems karaliaus pavaldiniams reikia karalienės.

Tasai žiedas buvo stebuklingas. Kas jį mūvėjo ant piršto, tam karalaite nebegalėjo pasipriešinti.

Atsistojo ji, apsisiautė pečius karališku apsiaustu, pasiėmė savo palydoves, sėdo į laivą, ir visi drauge atplaukė į karaliaus žemę. Jono žirgas stovėjo laivo prūsųkyje ir linksmai žvengė.

Pamatęs tokią gražuolę, karalius bematant įsimylėjo ir iškėlė tokias vestuves, kokių niekas niekur niekada nebuvo iškėlęs. Kai jau visi buvo išilinksminę, karalius priėjo prie Jono, uždėjo ranką ant jo peties ir tarė:

— Aš laikausi savo pažadų, Jonai. Vesk mano seserį, imk pusę karalystės ir būkim giminės. Gerai?

— Gerai, — atsakė Jonas, laimingai nusišypsodamas.

DEBESĖLIAI

MARIJA GUODA KAŠUBAITĖ,

10 m., gyv. New Yorke

Dangus šiandie pilnas debesėlių
Ir kaip sniegas jie balti,
Bet šaltas vėjas vėl pradėjo pūsti,
Tai skrenda jie toli.

Minkšti, kaip sniegas, debesėliai
Greitai skrenda sau vieni.
Aš taip norėčiau su jais skristi
Į jų kelionę, taip toli.

Kai būna jie prie jūros, vakare,
Jie neatrodo taip balti,
Bet jie vistiek labai man gražūs
Ir tamsiai mėlynoj nakty.

Kai jie atskrenda anksti rytą,
Jie būna taip linksmi,
Kai lenkia man jie savo galvas,
Kaip draugai, senai matyti ir geri.

ŠARKELĖ ŠOKO

Šarkelė šoko,
Tilvikas nemoka.
Aš tilvikui per pilviką —
Tilvikas išmoko.

Užrašė J. Petrikas, Šv. Antano mokyklos
5 sk. mokinyš, Chicago, Illinois.

KAIP AŠ PRALEIDAU SEKMADIENĮ

Sekmadienio oras buvo labai gražus. Mes gyvename New Yorke, netoli Centralinio Parko. Tai su mama nuėjau į parką pasivaikščioti.

Eidami sugalvojome nueiti į Broadway ir pažiūrėti "Cinerama Holiday".

Praėjome parką iki 49-tos gatvės, kur yra R.C.A. patalpos. Įėjome į vidų. Rodė spalvotą filmą, kuri man labai patiko.

Iš ten nuėjome į Broadway, kur viename kine matėme "Cinerama Holiday". Rodė apie du žmones, kurie keliavo po įvairius kraštus. Atrodė, kad ir aš pats ten dalyvauju. Nes čia kitoks ekranas, ir rodo iš trijų aparatų.

— Kelkis, Audruti! — Kartu ji žadino ir mano jaunesnįjį
Leopoldas Markevičius, IV sk. mokinyš, Brooklyn, N. Y.

MANO PRISIMINIMAI IŠ LIETUVOS

Tai buvo prieš 12 metų. Vieną ankstyvą vasaros rytą išgirdau mamos balsą:

— Kelkis, Audruti! Kartu ji žadino ir mano jaunesnįjį broliuką Joną.

— Vaikai, skubėkit, jau reikia bėgt.

Mudu tada nesupratom, ką tai galėtų reikšti, nes aš buvau tik keturių, o broliukas vos dviejų metų.

Mama skubiai mus aprenge ir nunešė į paruoštą vežimą, kuris stovėjo kieme. Mamos veidu mačiau ašaras riedant. Labai nustebęs, ilgai žiūrėjau į ją. Tik dabar aš suprantu, kodėl ji tada verkė.

Palikę gimtuosius namelius, mes skubiai važiavom, patys nežinodami kur, į klaikią Nežinią, kad tik greičiau atitoltume nuo fronto, nuo rusų.

Prisimenu labai gerai, kai važiavom per Lietuvos - Vokietijos sieną. Mano mama tyliai, liūdnai kažkokią dainą dainavo. Už kelių metų aš jau žinojau, kad toji daina buvo:

Lietuva brangi, mano Tėvyne!

AUDRYS ŠIDLAUSKAS,
Springfield, Illinois

SKAITYTŲJŲ LAIŠKELIAI

Esu trečio kurso gimnazijos mokinė. "Eglutės" visuomet su nekantrumu laukiu ir su sesutėmis ją perskaitau. Svetimų tautų pasakas perskaitom ir žemėlapy jieškom, kur yra tie kraštai, kyla noras sužinoti tų kraštų dabartinį gyvenimą.

O kaip malonu, kad mūsų "Eglutę" remia vyresnieji. Jie turi daugybę savo asmeniškų reikalų; o vistik neužmiršta ir mūsų. Todėl dėkojame jums, brangūs rėmėjai. Mes branginam ir branginsime lietuvišką žodį; "nors juodosios rankos nun siekia, ir drasko mūs gimtąją žemę — Dangum ir pasauliu prisiekiam, dvasia ir kūnu nepalūžti!"

Irmgrida Stasaitė, Cleveland, Ohio

GALVOSŪKIAI

EGLUTĖS 5 NR. GALVOSUKIO SPRENDIMAI

Nr. 1

Statmenai: Džiugas.

Gulsčiai: 1. Dusetos. 2. Žalieji. 3. Impiltis. 4. Užpaliai. g. Girtuoklės. 6. Augustavas. 7. Straviklis.

Nr. 2

Jurgis — Petro sūnus.

Nr. 3

Pavasaris.

Nr. 4

Šešėlis.

EGLUTĖS 6 NR. SPRENDIMAI

Atsak.: Statmenai: Negestis.

Gulsčiai: Nenaudėlis, epušė, Girgždutas, Eglutė, sakalėlis, Tilžė, ieva, Stulginskis.

TEISINGAI IŠSPRENDĖ:

U. Juodvalkis, Indiana Harbor, Ind.; Algirdas Kuraitis, Chicago, Ill.; Algimantas Šniokaitis, Saginaw, Mich.; Dalia Malčiauskaitė, Calumet City, Ill.; Viktorija Čiunkaitė, Detroit, Mich.; Regina Jakubonytė, Sudbury, Ont.; Vytenis Kuraitis, Chicago, Ill.; Irmgrida Stasaitė, Cleveland, Ohio; Ramūnas Girnius, Dorchester, Mass.

MISLĖS

1 Kelis virtus kiaušinius gali milžinas suvalgyti tuščiu pilvu?

2 Kas neklausia klausimų, bet turi būti atsakytas?

Vertinama 5 taškais.

Atsiuntė Liuda Mačiulaitytė,

Hamilton, Ont., Canada.

EGLUTĖS DĖDĖ KALBA

Mielieji Eglutės Skaitytojai,

Gražioji vasarėlė jau praėjo. Visi grįžtame į mokyklą ir pradėsime dirbti, kad kitą vasarą būtume netik vienais metais vyresni, bet ir mokytesni. Linkiu sėkmės Jums! Tačiau nepamirškite, kad be darbo nėra nė pasisekimo. Todėl dirbkime, o Dievas tikrai padės.

Šią vasarą susitikau nemažai Eglutės Skaitytojų ir labai džiaugiuosi, kad su jais galėjau pasikalbėti apie mūsų mieląją Eglutę. Beveik visi nusiskundė, kad Eglutėje nieko nerašoma apie jų mokyklą, įvairius parengimus... Bet iš kur Eglutės redaktorius gali apie tai sužinoti? Juk jis negali visur pats būti, viską aprašyti. Taigi, rašyti turite Jūs Patys. Pabandykite, jei bus sunku — paprašykite savo Tėvelių, jie tikrai padės. Visas žinutes siųskite Eglutės Redaktoriui, o jis seniai tokių žinučių laukia. Pamatysite, kaip Jums patiems bus malonu skaityti tai, ką patys parašėte, o ir kiti labai džiaugsis.

GRAŽŪS IR SEKTINI PAVYZDŽIAI:

1. P. Ona Bačkienė iš Paryžiaus šią vasarą daug pasidarbavo Eglutei. Ji atsiuntė 55 naujus prenumeratus. Visi tie skaitytojai yra lietuviai, gyvena Prancūzijoje. Nepamirškime, kad ten mūsų lietuviai gyvena daug sunkiau, negu Amerikoje ar Kanadoje. Jei ten galima toki skaičių skaity-

tojų surasti, tai čia daug lengviau tai padaryti.

Nuoširdus dėkui Gerb. Platintojai ir visiems Prancūzijos lietuviams bei Eglutės skaitytojams!

2. Chicago's Gydytojų Gajos Korp! susirinkimas per Dr. P. Kisielių atsiuntė Eglutei dovaną — \$22.00. Nuoširdus dėkui! Prašom ir toliau nepamiršti mūsų Eglutės!

3. Eglutės Skaitytojas iš Chicagos irgi nenori atsilikti, bet žada padėti Eglutei rinkti naujus prenumeratus. Dėkui Tau labai, nes tokiu mums tikrai reikia. Tik gaila, kad Mielasis Skaitytojas pamiršo parašyti savo pavardę ir adresą. Eglutės skaitytoju Chicago'je yra daug, todėl negaliu atspėti, katras iš jų toks Geras. Mielasis, tuojau atsiskir man savo adresą, o aš Tau pasiūsiu tam tikrą knygutę, kurioje galėsi įrašyti naujus skaitytojus ir jiems išduoti kvituką, kad visi žinotų juk esi tikras Eglutės Platintojas.

0,50

Rimantas Damijonaitis
4625 So. Keating Ave.
Chicago 32, Ill.

Alp 1785
Larch.

92, 83, 19